

РОЗДІЛ III. ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

УДК 811.133.1:378.147

Надія Боряк

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-7742-822X

DOI 10.24139/2312-5993/2018.02/096-106

НАВЧАННЯ ГРАМАТИЦІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАСОБАМИ АУДІЮВАННЯ

Стаття аналізує особливості навчання граматиці французької мови засобами аудіювання. Розглянуто теоретичні засади такого навчання й запропоновано практичні можливості автоматизації граматичної навички через виконання аудитивних вправ. Запропоновано типові вправи залежно від рівня опанування мовою та сформульовано рекомендації щодо їх застосування на різних етапах навчання мови. У дослідженні враховано системний підхід до навчання іноземній мові й загальну комунікативну спрямованість оволодіння лінгвістичною компетенцією.

Ключові слова: аудіювання, практична граматика французької мови, аудитивні вправи, мовленнєве вміння, мовний навик, труднощі аудіювання, комунікативне завдання, міжпредметні зв'язки.

Постановка проблеми. Як показує досвід, формування граматичної навички студентів є одним із найскладніших завдань для викладача вищого навчального закладу. І проблема полягає не лише в тому, щоб якісно подати граматичний матеріал і досягнути його автоматизації, а й у тому, щоб студент ефективно використовував набуті навички у спілкуванні, зокрема, що найскладніше, в усному мовленні. Саме тому ми переконані, що рецептивна граматична навичка повинна формуватися значною мірою в межах аудіювання, якому в реальній комунікації відводиться до 50 % часу. Аудіювання, як і усне мовлення, є первинним щодо читання й письма. Звідси – необхідність та актуальність ґрунтовних теоретичних і практичних досліджень формування граматичної навички засобами аудіювання.

Аналіз актуальних досліджень. Проблемі навчання аудіюванню у вищому навчальному закладі присвячено численні праці вітчизняних методистів. Зокрема, наше дослідження спирається на ґрунтовні статті О. Б. Бігич [1], І. В. Шимків [6], Л. А. Підколесної, О. В. Тернової [4] та ін. Однак відсутність детального опрацювання проблеми навчання граматиці засобами аудіювання у вітчизняній методиці стала головним поштовхом для розробки даного питання. Так, існують численні праці, присвячені формуванню граматичної навички та розвитку вміння аудіювання, однак, як здається, ці два моменти навчання іноземній мові ніколи не

перетинаються. Проте було б абсурдом стверджувати, що аудіювання та навчання граматиці не пов'язані між собою.

Зокрема, А. М. Фещук зауважує, що рецептивна граматична навичка має формуватися на основі друкованих текстів: «Рецептивна граматики відбирається із друкованих джерел, які відображають специфіку книжно-письмового мовлення. Сюди входять явища, які студенти розуміють при читанні» [5].

Н. В. Кардашова, досліджуючи роль англомовного подкасту у формуванні компетентності в аудіюванні, зазначає, зокрема, можливість виконання граматичних вправ безпосередньо перед прослуховуванням подкасту у вигляді заповнення пропусків у тексті необхідними формами дієслова, артиклями чи займенниками; дослідження тексту з виділеними граматичними формами та пояснення їх вживання тощо [2, 182]. Сама ідея поєднання розвитку компетентності в аудіюванні та граматики непогана, хоча, знову ж таки, граматичний матеріал подається в текстуальному вигляді. При цьому Н. В. Кардашова вказує на можливість подання нових граматичних структур через аудіювання.

У статті, присвяченій проблемі набуття навичок аудіювання за допомогою веб-орієнтованої методики, Р. Б. Коцюба, посилаючись на О. Б. Бігич, говорить про те, що ще до опанування іншомовним аудіюванням студент має володіти словником і граматичними структурами [3, 120]. З такими поглядами ми не зовсім згодні, адже процес опанування аудіюванням та оволодіння лексиною і граматичними структурами має бути одночасним, оскільки навчання мові – це передусім навчання чути співрозмовника й адекватно відповідати йому.

Метою даної статті є висвітлення особливостей навчання граматиці засобами аудіювання та практичних способів такого навчання.

Методи дослідження включають аналіз вітчизняної літератури з проблеми формування граматичних навичок та опанування компетентністю в аудіюванні, а також аналіз франкомовних методичних розробок, у межах яких здійснюється навчання граматиці засобами аудіювання. Згадані методичні розробки й розробки, запропоновані автором, неодноразово застосовувалися експериментально на практичних заняттях із французької мови, де була підтверджена їх ефективність.

Виклад основного матеріалу. Як слушно зауважують Л. А. Підколесна та О. І. Тернова, «механізми аудіювання на рідній та іноземній мові однакові, однак відрізняються вони лише рівнем функціонування, ступенем сформованості, умінням оперувати мовними підходами і мовленнєвими способами формулювання думки» [4, 165]. Тобто не варто боятися цього виду роботи на заняттях із мови, адже оскільки механізми ті ж самі, студент зможе зрозуміти запропонований

запис щонайменше частково. Звичайно, за умови адекватного підбору навчального матеріалу.

Повертаючись до тверджень О. Б. Бігич та Р. Б. Коцюби про необхідність сформованості граматичних навичок до початку роботи з аудіюванням, зазначимо, що, дійсно, в умовах традиційної школи у студентів повинні бути сформовані хоча б елементарні граматичні навички з мови, для того, щоб прослухане не видалося їм «китайською грамотою». З іншого боку, опановуючи граматику традиційним способом – через друкований текст – студент все одно спирається на усні пояснення викладача та демонстрацію звукової форми конкретних зразків граматичної структури, або ж подумки чи вголос проговорює ці зразки сам, якщо мова йде про самонавчання. Тобто так чи інакше відбувається залучення рецептивних навичок.

Аналізуючи ступінь сформованості граматичної навички в українських студентів, що опановували мову безпосередньо в іншомовному середовищі (а отже, через максимальне застосування аудитивних механізмів) з мінімальним зверненням до текстуального матеріалу, зауважуємо досить високе володіння граматику на інтуїтивному рівні, яке, однак, не виключає помилок, зумовлених відсутністю системності в опануванні мовою. Тобто максимальне застосування аудитивних вправ (а перевагу слід віддавати якщо не автентичним записам, то навчальним матеріалам, які були начитані носіями мови) разом із системним підходом має бути достатнім для ефективного застосування граматичних навичок на рівні комунікації, що є одним із основних завдань у навчанні мови.

Слід відзначити, що можливості аудіювання на занятті французької мови у вищому навчальному закладі для вивчення граматики досить широкі. Це, зокрема, підтверджує методика *Compréhension orale*, яку розробили М. Барфеті та П. Божуен. Кожен аудіоурок базується на певній комунікативній ситуації, дозволяє опанувати певний лексичний запас і поступово вводить нові граматичні теми. Сутність роботи зводиться до кількох кроків: на першому етапі від студента вимагається загальне розуміння запису, і вже потім подається лексичний мінімум та граматичний матеріал у вигляді правил, ознайомившись із яким, необхідно буде виконати одну чи кілька рецептивних вправ (доповнити фрази займенниками/артиклями/дієсловами в певній часовій формі; дати відповіді на запитання, використовуючи необхідну часову форму дієслова; почути в записі фрази синонімічні до поданих тощо). Очевидно, що спиратися лише на запропонований посібник, як і на суто аудіозасоби подачі граматичного матеріалу, не варто, проте *Compréhension orale* може слугувати опорним засобом навчання граматиці, автоматизації й повторення граматичних структур.

Проте аудіозасоби навчання граматиці можуть набагато ширше застосовуватися на заняттях практики мовлення. Однією з особливостей французької мови є відмінності в читанні закінчень слова залежно від того, якою частиною мови воно є. Виконання аудитивних вправ може сприяти формуванню компетентності в читанні, поєднуючись із вправами на ідентифікацію частини мови. Так, методисти ресурсу <http://apprendre.tv5monde.com> пропонують вправи на диференціацію між субстантивними, ад'єктивними та адвербіальними формами, що закінчуються на *-ent*. Студенту пропонується прослухати фрази і зрозуміти, чи вимовляються закінчення та з'ясувати частину мови, до якої належать слова: *militent, finalement, considérablement, rassemblent, régulièrement, environnement*.

Зауважимо, що навчання граматиці засобами аудіювання відрізнятиметься на різних етапах навчання. Якщо на початковому етапі (рівень A1–A2) студентові достатньо проявити рецептивні та репродуктивні навички (записати правильну форму дієслова; дати відповіді на запитання до запису, послуговуючись певними граматичними структурами; почути в записі фрази, що містять граматичну структуру, яка вивчається, та поєднати їх із синонімічними тощо), то на складніших рівнях цього буде недостатньо. На цих етапах ідеться скоріше про автоматизацію граматичної навички, причому студент, крім підбору правильної граматичної структури, повинен міркувати ще і про логічність та відповідність обраних структур інформації, наведеної у запису. Запропонуємо декілька прикладів.

Так, після прослуховування запису, у якому наводиться статистика чоловічої та жіночої зайнятості у професійній сфері та вдома, доцільним буде запропонувати вправу на вживання ступенів порівняння:

*Complétez les phrases suivantes avec les termes **plus (de/d')... que, moins (de/d')... que, autant (de/d')... que**. (Attention, regardez si le comparatif est utilisé avec un nom ou un adjectif.)*

*Exemple : Les femmes ont **moins de** postes à hautes responsabilités **que** les hommes.*

Les femmes gagnent..... argentles hommes pour le même travail.

Les femmes passentheures à s'occuper des responsabilités familialesles hommes.

L'écart salarial entre les hommes et les femmes est important en Franceen Allemagne.

Il y a 20 ans, il y avaitpays qui offraient un congé paternité..... aujourd'hui.

L'égalité des salaires, c'est quand une femme gagne..... argentun collègue masculin pour le même poste ou travail.

Іншою проблемою навчання граматиці є вживання так званих *connecteurs logiques*. Проте автоматизацію вживання цієї граматичної

структури також можна поєднати із аудіюванням тексту, зокрема, запропонувавши студентіві заповнити пропуски поданими фразами-конекторами після прослуховування запису.

Complétez les phases avec les mots proposés qui expriment la cause ou la conséquence.

*Puisque En raison des c'est pourquoi car
pour que Il suffirait de Par conséquent*

La cause

- le régime présidentiel n'est pas adapté aux réalités des pays africains, il faudrait changer de système.

- différences ethniques et religieuses, le régime présidentiel n'est pas le système le mieux adapté.

- Le système parlementaire devrait être adopté il permet une représentation beaucoup plus vaste des différences.

La conséquence

- Les dirigeants africains ont aussi exploités leurs peuples on ne peut pas dire que tous les problèmes viennent des exploités extérieurs.

- mettre ce qui est produit au service des peuples et des pays l'Afrique centrale progresse.

- Les systèmes et les politiciens reflètent souvent les sociétés. l'Afrique centrale a les dictateurs qu'elle mérite.

Слід відзначити, що текст, у який необхідно вставити фрази-конектори, не дублює текст запису, а отже, крім граматичної навички та компетентності в аудіюванні, студент розвиває логічне мислення, уміння дешифрувати імплікований зміст висловлювання.

На більш просунутому рівні володіння мовою завдання ускладнюється тим, що, крім логічних конекторів, студентіві пропонується вставити в текст також фразу, що виражає причину чи наслідок і йде в парі з таким конектором:

Est-ce que la vie des enfants a profondément changé avec ce tourniquet pompe à eau ? Pour vous en rendre compte faites l'exercice.

*Complétez les phrases. Chaque **articulateur** (en italique) est relié à une cause ou une conséquence.*

le tourniquet pompe à eau Grâce à une bonne éducation Pour
des suites de donc mourir boire à volonté une
scolarité normale

quand permet le monde meilleur malades car

Comme perspectives d'emploi

L'enchaînement des problèmes

C'est difficile de suivre on n'a pas accès l'eau potable.

..... ils n'y ont pas accès, des enfants tombent très souvent

.....

Ils peuvent même ces maladies.

L'enchaînement des solutions

..... remédier à ce problème, Trevor Field a imaginé

..... ce système les enfants peuvent et se laver les mains.

Trevor Field est content il dit qu'il va rendre

D'après lui, le simple accès à l'eau potable d'avoir et des

Необхідно звернути увагу на комунікативне формулювання завдання, якого дотримуються всі методисти освітнього ресурсу TV5 Monde. Зауважимо, що останнє наведене завдання, попри те що покликане розвивати граматичні навички студента, все ж більше спирається на загальне розуміння запису та логічне мислення.

В окремих випадках можна запропонувати студентові вставити логічні конектори, не надаючи варіантів для вибору. У цьому разі текст, що пропонується в завданні, має бути максимально наближеним до того, який читає диктор, а викладач має зараховувати всі логічно виправдані варіанти підстановки як правильні.

Окрім того, аудіювання як рецептивний вид діяльності може слугувати ґрунтом для подальших продуктивних вправ, саме завдяки граматичному компоненту. Так, наступним кроком у засвоєнні логічних конекторів, згаданих у тексті аудіювання, може стати введення цих конекторів у самостійно складений текст, продукування якого обумовлюється певним комунікативним завданням. (*En utilisant les articulations logiques, présentez le régime alimentaire que vous conseillez aux personnes suivantes: un homme très gros; une femme anorexique; un adolescent malade*). Іншим способом засвоєння граматичної структури є її вживання на діалогічному рівні, при цьому характер завдання обумовлюється граматичним матеріалом. Так, якщо, наприклад, граматичний матеріал тексту аудіювання пов'язаний із *Conditionnel passé* як засобом вираження докору, то і комунікативне завдання має бути відповідним: *Deux automobilistes viennent d'avoir un accident. Ils sortent de leurs voitures très en colère. Ils se font mutuellement des reproches et expriment quelques regrets.* Або: *Vous êtes des parents d'une jeune fille qui vient de faire une fugue. Vous cherchez à comprendre ce que vous auriez dû faire pour qu'elle reste à la maison. Vous vous faites mutuellement des reproches.*

На більш високому рівні володіння мовою аудіо- чи відеозапис може слугувати студентові як засіб пояснення граматичних особливостей того чи іншого стилю мовлення, тобто спостерігаємо чіткі міжпредметні зв'язки. Зрозуміло, що існують численні способи продемонструвати ці стилістичні

особливості на основі реальних висловлювань: спершу пояснити студентам особливості стилю, а вже потім дати їм можливість наочно в цьому переконатися, або ж запропонувати їм самостійно зробити певні висновки після прослуховування аудіо- чи відеозапису. Найбільш виправданим і логічним виходом із ситуації буде пред'явити запис і текстову опору з варіантами відповідей, надавши можливість самостійно вивести правило, спираючись на почуте, власні спостереження на прикладі рідної мови тощо. Наведемо приклад. Після перегляду відеофрагменту наукового спрямування студентам пропонується таке завдання: *Écoutez attentivement les interventions de «la grosse voix» (homme) et complétez les informations pour caractériser le discours scientifique.*

1. Dans sa présentation, la grosse voix utilise essentiellement des phrases *impératives / interrogatives / déclaratives*. L'objectif est de présenter les informations de manière *subjective / positive / objective*.

2. Pour présenter les informations, elle utilise principalement le pronom «je» / «nous» / «on». Cette règle est appliquée pour *englober la communauté scientifique / dépersonnaliser / affirmer le point de vue d'auteur* et gagner en *objectivité / subjectivité / véracité*.

3. Pour la même raison, un autre type de phrases est récurrent : les constructions *nominales / infinitives / impersonnelles*.

4. Les verbes sont principalement conjugués *au conditionnel présent / au présent de l'indicatif / aux temps du passé* pour *fixer les informations dans le temps / donner une dimension atemporelle*.

5. Dans les phrases passives, on *indique toujours / n'indique pratiquement jamais* qui fait l'action.

6. Dans ce type de discours, les expressions idiomatiques sont *rare / communes*, et le vocabulaire est *simple / trivial / précis*, ce qui rend le discours plus *rigoureux / prestigieux / percutant*.

Окрім того, що аудіо- та відеозаписи використовуються для подачі нового граматичного матеріалу, автоматизації та повторення граматичних структур, їх можна застосовувати для перевірки володіння студентами вже засвоєного матеріалу. Зокрема, ефективним буде поєднання аудіювання з тестовими завданнями на узгодження *participe passé* із прямим додатком у *passé composé*. Незважаючи на те, що цей спосіб контролю не універсальний, його можна й потрібно застосовувати як нагадування про необхідність такого узгодження не лише на письмі, а й в усному мовленні. Наведемо приклад:

De qui ou de quoi on parle ? Ecoutez les phrases et cochez la bonne réponse.

<i>Запис</i>	<i>Тестове завдання</i>
<i>1. Vous l'avez fait vous-même?</i>	<i>a) la traduction b) le laboratoire c) le repas</i>
<i>2. Vous les avez mises où?</i>	<i>a) les photos de famille b) la lettre de Karim c) les journaux</i>
<i>3. Tu les as offertes à ta mère?</i>	<i>a) les cadeaux b) les fleurs c) le vase</i>
<i>4. Je l'ai déjà éteinte.</i>	<i>a) le portable b) la télé c) les lumières</i>
<i>5. Elle l'a mise hier.</i>	<i>a) le pantalon b) les chaussures c) la robe</i>

Методисти відзначають значну кількість мовних та позамовних труднощів, які перешкоджають адекватному сприйманню звукової інформації студентом. До них, зокрема, належать особливості запису, темп і тембр мовлення диктора, гучність тощо. І. В. Шимків звертає увагу на проблему «психологічного бар'єра», коли поява незнайомого слова провокує «зупинку» студента, зосередження його мисленнєвих зусиль на тому, щоб зрозуміти значення цього слова, тоді як запис продовжує відтворюватися [6, 90]. У цьому разі завданням викладача є надання правильної установки перед прослуховуванням, створення сприятливої психологічної атмосфери. Від себе відзначимо необхідність зручного візуального оформлення матеріалів для аудіювання. Викладач повинен урахувати, що студентіві потрібно буде почути певну інформацію, а отже, його увага не мусить розсіюватися на складне для сприйняття оформлення текстового завдання. Обов'язковим є використання текстових опор: речень чи словосполучень із пропусками, запитань, із якими студент може ознайомитися перед прослуховуванням тексту. Під час підбору тексту для аудіювання слід також звертати увагу на те, щоб він був начитаний у нормальному темпі мовлення, оскільки пришвидшений темп мовлення перешкоджатиме адекватному розумінню, а сповільнений не матиме цінності в сенсі навчання студентів сприймати мовлення франкофонів. Слід також уникати надиктованих текстів, переважно не властивих усному мовленню (фрагменти художнього чи публіцистичного тексту тощо), оскільки комунікативна цінність таких текстів сумнівна.

Актуальним на сьогодні є використання мережі Інтернет, що дозволяє інтенсифікувати навчальний процес і забезпечити рівень володіння мовою з урахуванням запитів сучасного суспільства. Сайти типу www.lepointdufle.net,

apprendre.tv5monde.com, www.bonjourdefrance.com, savoirs.rfi.fr пропонують широкий спектр можливостей із вивчення мови, у тому числі через прослуховування автентичних текстів. Головним завданням викладача в такому разі є позитивна мотивація студентів до саморозвитку та вдосконалення мовних навичок та мовленнєвих умінь у вільний час.

Слід також відзначити те, що аудіювання має бути частиною складного комплексу, поєднуючись із традиційними граматичними вправами, що виконуються студентами для засвоєння певної структури. І тут виникає головна проблема: існують численні комунікативні методики вивчення французької мови, розроблені переважно за кордоном, однак вони в багатьох випадках ігнорують той чи інший аспект вивчення мови, тому робота з розробки комплексної методики, яка б урахувала всі потреби студента, лягає на плечі викладача. Зокрема, методика *Grammaire en dialogues* враховує необхідність аудіювання й комунікативної спрямованості вивчення граматики, однак, із нашого погляду, їй бракує організованості, спрямованості на системне оволодіння тією чи іншою граматичною структурою. А саме зазначена системність і є необхідним аспектом вивчення мови у вищому навчальному закладі.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок.

Підсумовуючи все сказане, можемо зробити такі висновки:

1. Використання аудіювання для формування граматичної навички цілком виправдане, адже аудіювання й говоріння первинні щодо читання і письма, тобто такий процес опанування мовою є більш природним.

2. Можливості застосування аудіювання для викладання граматики студентам вищого навчального закладу досить-таки широкі: аудіозапис може бути використаний для презентації нових граматичних структур, для повторення вже засвоєного матеріалу, для контролю засвоєння граматичних структур та як ґрунт для виконання подальших завдань продуктивного характеру.

3. Навчаючи студентів граматиці засобами аудіювання, викладач реалізує принцип комплексності навчання мові. Через аудіювання студент засвоює особливості читання чи вимови слів із подібним написанням, унаочнює для себе окремі нестандартні випадки вимови. Використовуючи аудіо- чи відеозапис, отримуємо можливість наочно продемонструвати граматичні особливості того чи іншого стилю мовлення.

4. Рівень складності завдань для роботи з аудіозаписами обумовлюється етапом вивчення мови. На початковому етапі оволодіння мовою вправи носитимуть переважно рецептивний та репродуктивний характер. На високому рівні володіння мовою студент має демонструвати не лише знання граматики, а й логічне мислення та мовну здогадку.

5. Ключовими вимогами до викладача під час навчання граматиці засобами аудіювання є робота над усуненням труднощів, надання

адекватної установки перед прослуховуванням, створення позитивної психологічної атмосфери на занятті. У жодному разі не слід забувати про загальну комунікативну спрямованість навчання, тому цей аспект теж повинен знайти своє відображення у формулюванні завдань до вправ.

Проблема навчання граматиці французької мови засобами аудіювання є, безперечно, актуальною, адже максимально наближає академічне навчання до реальних умов спілкування. Перспективними в цьому напрямі будуть скоріше практичні дослідження – розробка систем вправ для навчання граматиці, які б ураховували необхідність комунікативної спрямованості навчання з одного боку і забезпечували б володіння мовою на академічному рівні – з іншого.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич, О. Б. (2012). Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*, 2, 19–30 (Bihych, O. B. (2012). Foreign listening comprehension formation. *Foreign Languages*, 2, 19–30).
2. Кардашова, Н. В. (2015). Англомовний подкаст як засіб формування компетентності в аудіюванні студентів мовних спеціальностей. *Вісник КНЛУ, Серія: Педагогіка та психологія*, 24, 176–185 (Kardashova, N. V. (2015). English-language podcasts as a form of students of humanities listening competence forming. *Kyiv National Linguistic University Bulletin. Series: Pedagogics and Psychology*, 24, 176–185).
3. Коцюба, Р. Б. (2015). Набуття навичок аудіювання за допомогою веб-орієнтованої методики вивчення іноземних мов. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 6, 120–127 (Kotsiuba, R. B. (2015). Listening skills acquisition by using web-based methodology for foreign languages learning. *Informational Technologies and Means of Learning*, 50, 120–127).
4. Підколесна, Л. А., Тернова, О. І. (2013). Теоретичні основи навчання аудіювання як виду мовленнєвої діяльності студентів нелінгвістичних спеціальностей. *Водний транспорт*, 2, 164–169 (Pidkolesna, L. A., Ternova, O. I. (2013). The theoretical foundations of listening teaching as a form of students' speech of non-linguistic specialties. *Water transport*, 2, 164–169).
5. Фещук А. М. Вплив граматики на формування комунікативних навичок в процесі вивчення іноземної мови. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_NND_2014/Philologia/7_162221.doc.htm. (Feshchuk, A. M. *Grammar influence on the communicative skills formation in the process of foreign language studying*. Retrieved from: http://www.rusnauka.com/9_NND_2014/Philologia/7_162221.doc.htm).
6. Шимків, І. В. (2015). Аудіювання як вид іншомовної мовленнєвої діяльності. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*, 2, 85–90 (Shymkiv, I. V. (2015). Listening comprehension as a foreign language skill. *Scientific journal of Volodymyr Hnatiuk national pedagogical university. Series: Pedagogics*, 2, 85–90).
7. Barféty, M., Beaujouin, P. (2007) *Compréhension orale. Niveau 1*. Paris: CLE International.

РЕЗЮМЕ

Боряк Надежда. Обучение грамматике французского языка студентов высших учебных заведений средствами аудирования.

Статья анализирует особенности обучения грамматике французского языка средствами аудирования. Рассмотрены теоретические основания этого обучения и предложены практические возможности автоматизации грамматического навыка через выполнение аудитивных упражнений. Предложены типичные упражнения в зависимости от уровня владения языком и сформулированы рекомендации относительно их применения на разных этапах обучения языку. В исследовании учтен системный подход к обучению иностранному языку и общая коммуникативная направленность овладения лингвистической компетенцией.

Ключевые слова: аудирование, практическая грамматика французского языка, аудитивные упражнения, речевое умение, языковой навык, трудности аудирования, коммуникативное задание, междупредметные связи.

SUMMARY

Boriak Nadia. Teaching French grammar to the students of higher educational establishments by means of listening comprehension.

The actuality of the present article is conditioned by the general communicative trend of language teaching. As listening and speaking are primary to reading and writing, the necessity to present grammar material within audio-records or actual speech is evident. Besides, listening occupies up to fifty per cent of real-life communication, thus, the task of the teacher is to provide the students with the sufficient knowledge in grammar so that they were able to decode a spoken message and to react to it adequately. The purpose of the research is to analyze the peculiarities of teaching grammar by means of listening comprehension and to suggest practical ways of this teaching.

The options of use of listening comprehension in grammar teaching are quiet varied. An audio-record can be used to present new grammar structures, to revise the grammar material, to control the degree of mastery of grammar structures. By teaching grammar by the means of listening comprehension a teacher realizes the principle of complex language teaching. Through the listening comprehension a student may adopt the peculiarities of reading or pronunciation of certain parts of speech. By using an audio- or video-record we get the possibility to demonstrate grammatical peculiarities of a certain style.

The level of difficulty of the tasks provided for the audio-records is conditioned by the level of language mastery. At the primary stage of language mastery the exercises are mostly receptive and reproductive. Students showing high level of language mastery are supposed to demonstrate not only the knowledge of grammar, but also logical thinking and language guess.

The key demands to the teacher in grammar learning is helping the student to remove difficulties, providing adequate guidelines before listening, creating a positive psychological atmosphere at the class. A teacher should do his best in providing general communicative orientation in language learning, so this aspect must be reflected in tasks to the listening comprehension.

The problem of teaching French grammar by means of listening comprehension is important nowadays, as it brings academic education closer to real conditions of communication. Practical researches are prospective in this direction. They include developing a system of exercises for grammar teaching.

Key words: listening comprehension, French practical grammar, auditive exercises, speech ability, language skill, listening comprehension difficulties, communicative task, interdisciplinary connections.